

Nr. 3 - 1994

Voksende bestand av kongekrabbe i Barentshavet

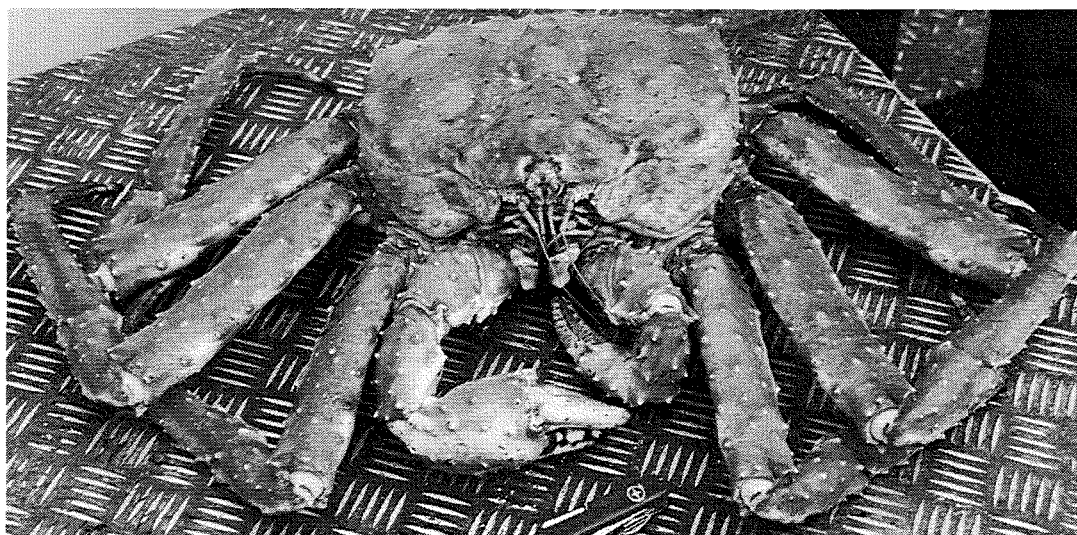
Barentshavet er fra naturens side fattig på store krabber. Etableringen av den økonomisk viktige stillehavsarten kongekrabbe, *Paralithodes camtschatica*, er et resultat av at russerne i 1960-årene satte ut voksen krabbe og yngel på Murmanskysten. Bestanden er voksende, også på norsk side av grensen. Kjøtt fra kongekrabbe er høyt betalt, og med tiden vil denne ressursen kunne bli et meget godt tilskudd for kystfiskere i Nord-Norge.

Kongekrabbe kan veie mer enn 10 kg og mellom utstrakte klør måle mer enn 1,5 meter. Den ligner vår hjemlige, lite undersøkte og mye mindre trollkrabbe, blant annet i smak på krabbekjøttet. Trolig har de også fellestrekk med hensyn til biologi, levevis og ernæring.

Felles-bestand

Fra midt på 1970-tallet opplevde fiskere i Øst-Finnmark å få enkeltexemplarer av kongekrabbe. På 80-tallet ble den stadig vanligere som bifangst i Varangerområdet. Våren '92 begynte så fiskere i Sør-Varanger med ett å få store fangster av kongekrabbe på torskegarn, opptil 200 stk. pr. garn!

Beina på denne sju-kilos kongekrabben inneholdt fire kilo kjøtt. Et Bugøynesfirma solgte i fjor en prøveproduksjon kongekrabbebein, tatt under forskningsfiske, for 125 - til 140 kr. pr. kg.

Samme høst startet Havforskningsinstituttet systematisk innsamling av opplysninger fra fiskere i Øst-Finnmark, og litt senere månedlige teineforsøk og innhenting av biologiske data. I juli '93 ble det gjennomført et tre-ukers tokt i Varanger med F/F "Fjordfangst", der det også deltok en forsker fra PINRO i Murmansk. Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjonen vurderer kongekrabbe som en felles-bestand, og undersøkelsene på norsk side blir koordinert med tilsvarende studier i russisk sjøområde.

Resultater

I Sør-Varanger ble det i juli nesten bare tatt kjønnsmodne krabber. De fleste hunnene bar på rogn i ulike stadier. I perioden aug. - nov. '93 ble det i Bugøyfjorden gjort enkeltfangster av små kongekrabber med 5-7 cm skallbredde, opp til 413 stk i ei teine. Dette var trolig 3-åringer som til da hadde levd stasjonært i tette konsentrasjoner på grunt vann, og nå startet sin første næringsvandring. Lignende observasjoner ble gjort av russerne, på begge sider av Fiskarhalvøya. På kysten av Kola finner en forøvrig mest umoden kongekrabbe, mens prosenten av kjønnsmodne individer øker jo lengre vest en kommer.

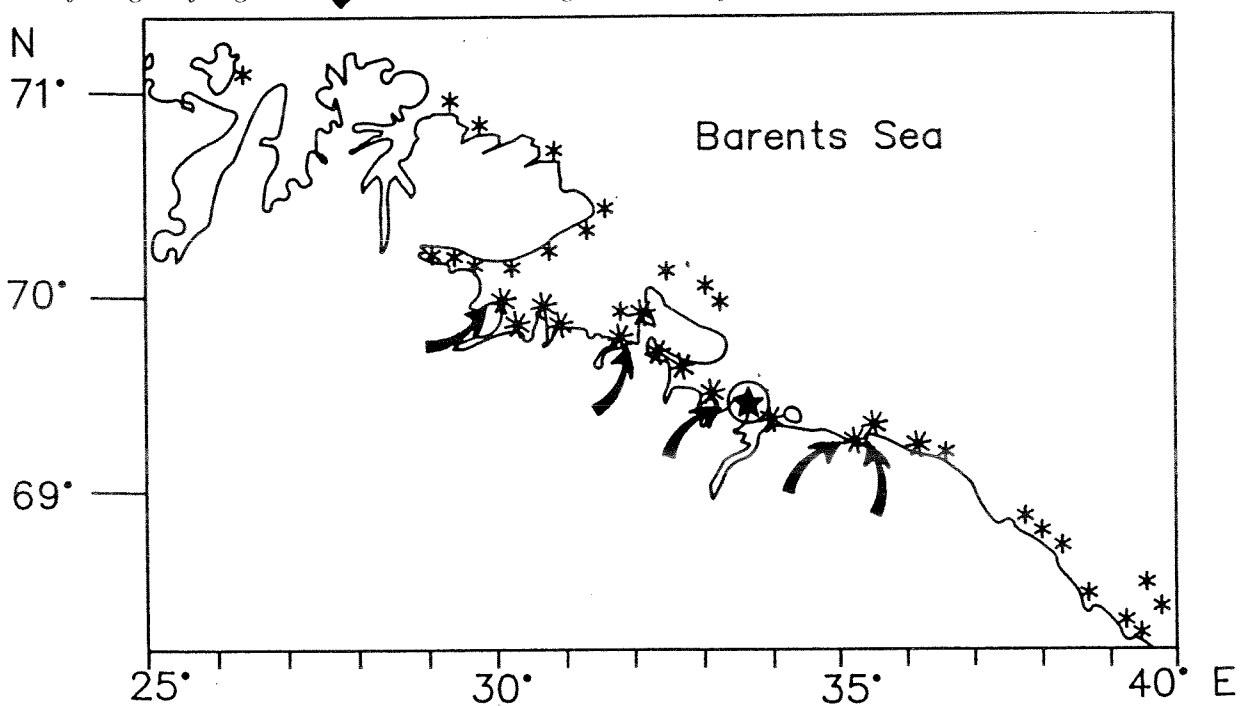
Undersøkelsene dokumenterte at kongekrabbe er veletablert i kystfarvann fra Varanger til midt på Kolahalvøya, og at den formerer seg i begge lands havområder. Bestanden er i klar vekst, og utbredelsen vestover lar seg ikke stanse. Men fortsatt er bestanden så liten at det ikke bør åpnes for et kommersielt fiske.

Ytterligere "jordmor-hjelp?"

Hva så med å få framskyndet et lønnsomt fiske på kongekrabbe i f.eks. Vest-Finnmark og Troms? Rik tilgang på drektige hunnkrabber i Sør-Varanger vil gjøre det både enkelt og rimelig å sette ut yngel. Uten slike tiltak vil det ta minst en mannsalder før kongekrabben kan utnyttes kommersielt i fjorder lengre vest.

Men i dag er det ikke enighet blant norske havforskere om mulige konsekvenser av slik utsetting for den marine faunaen. Det er behov for mer kunnskap, og sommeren 1994 blir det gjennomført et prøvefiske for å få skaffet til veie mer data om utbredelse, mengdeforhold, ernæring etc. Fem båter fra Varanger deltar i fisket, som startet i juni.

Områder hvor kongekrabbe er funnet. ⊕ Hovedområde for utsetting. * Tette konsentrasjoner. * Tilfeldige bifangster. → Lokalisering av tallrike forekomster av småkrabbe.

Kontaktperson: Steinar Olsen, Havforskningsinstituttets fangstseksjon, 5024 Bergen.
Tlf. 55 90 21 00. Telefax 55 90 15 99.